

Het effect van koningshuizen op de export

Voorstanders van monarchieën beweren vaak dat koningshuizen de export bevorderen. Landen met een monarchie exporteren echter over het geheel genomen niet significant meer dan landen zonder koninklijke familie. Wel exporteren monarchieën significant meer naar andere landen die ook monarchieën zijn. De resultaten geven een indicatie dat de aanwezigheid van een lid van het koninklijk huis meer gewenst is bij een handelsmissie naar een monarchie.

MARK DIJKSTRA

*Promovendus aan
de Universiteit van
Amsterdam*

BASTIAAN OVERVEST

*Wetenschappelijk
medewerker bij het
Centraal Planbureau*

Voorstanders van monarchieën, in Nederland en elders, verdedigen hun positie vaak door te wijzen op de positieve effecten die koningshuizen hebben op toerisme en internationale handel. Zo liet CDA-Kamerlid Madeleine van Toorenborg over de Nederlandse koninklijke familie optekenen: “Laten we ons heel goed realiseren dat zij voor de internationale handel ronduit een goudmijn zijn.” (Tweede Kamer, 2014)

Tegelijkertijd ligt het, door een economische bril bekeken, niet voor de hand dat een koningshuis invloed heeft op de internationale handel. Voor een ondernemer zullen vooral economische factoren zoals de transportkosten en de grootte van de afzetmarkt van belang zijn. Niet voor niets wordt in de empirische literatuur over de internationale handel vaak gebruikgemaakt van het zwaartekrachtmodel, waarbij een aanzienlijk deel van de internationale handel wordt verklaard door het bbp en de afstand tussen landen. Om te onderzoeken of de aanwezigheid van een koningshuis bijdraagt aan de export van een land, wordt er een inschatting gemaakt via een simpel zwaartekrachtmodel met daarin dummy's voor de aanwezigheid van een koningshuis.

ECONOMISCHE DIPLOMATIE

De kosten van een koninklijke familie zijn eenvoudig te meten. In Nederland zijn de kosten opgenomen in de Rijksbegroting en voor 2014 begroot op ongeveer veertig miljoen euro. De opbrengsten zijn veel moeilijker in te schatten. Een van de manieren waarop een koninklijke familie welvaart creëert, is door de mogelijke invloed die zij heeft op economische en diplomatieke relaties.

Economische diplomatie wordt gedefinieerd als het gebruik van internationale politieke middelen om economische doelen te bereiken, bijvoorbeeld in de vorm van handelsmissies, economische afdelingen van ambassades, of exportpromotie. Economische diplomatie kan internationale handel bevorderen door onzichtbare handelsbarrières te slechten (Yakop en Van Bergeijk, 2011). Deze handelsbarrières omvatten overheidsinvloed aan de vraag- of aanbodzijde, zoals infrastructuur, culturele barrières of mogelijk (toekomstig) overheidsingrijpen. De gedachte achter economische diplomatie is dat de overheid en het bedrijfsleven hiermee het signaal afgeven dat een handelsrelatie belangrijk voor ze is. Handelspartijen kunnen hierdoor een stabiel beleid met betrekking tot de handelsrelatie verwachten.

De empirische literatuur over economische diplomatie constateert voornamelijk een positief effect van deze diplomatie op de internationale handel. Rose (2007) kijkt naar het effect dat ambassades op de internationale handel hebben en vindt een significant positief effect. Deze resultaten worden bevestigd door Afman en Maurel (2010) en Yakop en Van Bergeijk (2011), die ook een positief effect van een permanente vertegenwoordiging constateren, voornamelijk waar het transitie-economieën en ontwikkelingslanden betreft. De effecten van handelsmissies zijn controversiëler. Nitsch (2007) vindt een positief effect voor Duitsland, Frankrijk en de Verenigde Staten, terwijl Head en Ries (2010) constateren dat Canadese handelsmissies geen significant effect op internationale handel hebben. Moons en Van Bergeijk (2011) voeren een meta-

analyse uit van 29 studies die de relatie tussen economische diplomatie en internationale handel inschatten. Zij constateren dat het effect van economische diplomatie over het algemeen positief is, waarbij een permanente vertegenwoordiging in de vorm van een ambassade een significanter effect heeft dan staatsbezoeken.

Koninklijke families kunnen een bijdrage leveren aan economische diplomatie door handelsmissies te vergezellen, of in meer algemene zin door aan de merkwaarde van een land bij te dragen (Urde *et al.*, 2007). Wanneer een koningshuis mee gaat op een handelsmissie dan geeft dat het signaal af dat deze handelsrelatie belangrijk is. Daarnaast kan de aanwezigheid van een lid van het koninklijk huis helpen bij het versterken van een relatie met een land waar de overheid een grote rol speelt, in het bijzonder wanneer zo'n handelspartner ook een koningshuis heeft. Een interessante vraag is of een koningshuis een meetbaar effect heeft op de internationale handel van een land, aangezien het slechts om enkele individuen gaat. Fuchs en Klanna (2013) tonen dat ook een individu effect kan hebben op de internationale handel. Zij laten zien dat de bezoeken van de dalai lama de handel met China negatief beïnvloeden in het jaar na het bezoek.

METHODE

Het effect van koningshuizen op de export wordt geschat aan de hand van een zwaartekrachtmodel. Hierin wordt bilaterale handel voornamelijk verklaard door de grootte van de landen, gemeten in bbp, en de afstand tussen deze landen.

Het voordeel van de inschatting via een zwaartekrachtmodel, ten opzichte van een studie naar de effecten van handelsmissies, is de exogene manier waarop koningshuizen in het model worden opgenomen. Als bijvoorbeeld exportmissies met en zonder koningshuizen worden vergeleken, bestaat het risico van omgekeerde causaliteit; bij handelsmissies naar belangrijke handelspartners wordt een koninklijk familielid meegestuurd, en naar minder belangrijke handelspartners niet. Hierdoor worden bezoeken met koninklijke families geassocieerd met hogere exporten, waardoor er een positief effect gevonden wordt, terwijl de werkelijke causaliteit mogelijk andersom loopt.

Het geschatte zwaartekrachtmodel heeft de volgende vorm:

$$\begin{aligned}
 export_{ij} = & \beta_0 + \beta_1 koning_i + \beta_2 koning_j + \\
 & \beta_3 koning_i koning_j + \beta_4 \ln(bbp_i) + \beta_5 \ln(bbp_j) + \\
 & \beta_6 \ln(bbp_{cap}_i) + \beta_7 \ln(bbp_{cap}_j) + \beta_8 \ln(afstand_{ij}) + \\
 & \gamma G_{ij} + FE_{ij} + \varepsilon_{ij} \quad (1)
 \end{aligned}$$

Hierbij is $export_{ij}$ de export in miljarden dollars van land i naar land j en $koning_i$ een dummy die 1 is als land i een monarchie is. Het gaat daarbij om alle vormen van monarchieën, waaronder koninkrijken, keizerrijken en sultanaten. bbp_i is het bbp in miljarden dollars van land i , bbp_{cap}_i het bbp per capita in dollars van land i , en $afstand_{ij}$ de afstand tussen landen i en j in kilometers. G_{ij} is een matrix van aan geografie gerelateerde controlevariabelen. Dit zijn een serie dummy's die 1 zijn wanneer er een koloniaal verband is tussen de landen in het heden of verleden, wanneer de landen een officiële of etnische taal delen, en wanneer landen vroeger ooit samen een land vormden. Deze

Beschrijvende statistiek, 2012

TABEL 1

	Gemiddelde			Totaal	
	Monarchie	Republiek	Totaal	Minimum	Maximum
Bbp in miljarden dollars	614	508	532	0,18	16.245
Bbp per capita in dollars	32.896	11.539	16.303	282	106.406
Bilaterale export in miljoenen dollars	870	641	692	0	352.438
Export als percentage van het bbp	33	31	31	1,5	185
N	5.278	18.382	23.660		

Bron: UN Comtrade; IMF; CIA World Factbook; Mayer en Zignago, 2011

variabelen komen uit een dataset van Mayer and Zignago (2011), die ze in meer detail bespreken. FE_{ij} voegt vaste effecten toe voor importerende landen.

Het model wordt op twee manieren geschat. Eerst wordt een zwaartekrachtmodel geschat aan de hand van een OLS-schatting, waarbij de natuurlijke logaritme van de exporten is genomen als afhankelijke variabele. OLS is de klassieke methode in de literatuur, maar een nadeel is dat hierdoor een groot aantal observaties wegvalt, omdat het handelsvolume tussen veel landen nul is en de logaritme van nul niet gedefinieerd is. Om hiervoor te corrigeren wordt het model ook geschat met de absolute waarde van exporten als afhankelijke variabele, waarbij er rekening wordt gehouden met de vele nullen in de dataset door een Poisson-schatter te gebruiken (Santos Silva en Tenreiro, 2006; Burger *et al.*, 2009).

Resultaten zwaartekrachtmodel met koninklijke families

TABEL 2

Verklarende variabelen	OLS			Poisson		
	$\ln(export_{ij})$			$Export_{ij}$		
$Koning_i$	0,13**	0,07	0,08	0,00	-0,08	-0,16
$Koning_j$		-0,04			-,15	
$Koning_i Koning_j$		0,29**	0,31**		0,26	0,32*
$\ln(afstand_{ij})$	-1,32***	-1,32***	-1,49***	-0,57***	-0,58***	-0,65***
$\ln(bbp_i)$	1,28***	1,29***	1,33***	0,81***	0,82***	0,81***
$\ln(bbp_j)$	0,90***	0,90***		0,79***	0,79***	
$\ln(bbp_{cap}_i)$	0,12***	0,12***	0,11***	-0,00	-0,00	0,01
$\ln(bbp_{cap}_j)$	0,08***	0,07***		0,04	0,05	
Constante	15,27***	15,30***		15,33***	15,29***	
Controls ¹	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fixed effects	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee	Ja
N	16.828	16.828	16.828	23.660	23.660	23.660
R ² / Pseudo R ²	0,644	0,644	0,687	0,857	0,857	0,888

*/**/** Significant op respectievelijk tien-, vijf- en eenprocentniveau

¹ Dit zijn geografische dummy's, die betrekking hebben op koloniale relaties, een gemeenschappelijke taal, een gemeenschappelijke grens en wanneer de landen in het verleden deel uitmaakten van een enkel land (Mayer en Zignago, 2011).

Resultaten zwaartekrachtmodel met alleen ceremoniële koninklijke families

TABEL 3

Verklarende variabelen	OLS			Poisson		
	$\ln(\text{export}_{ij})$			Export_{ij}		
CerMon_i	0,14***	0,08	0,07	-0,07	-0,18*	-0,27***
Koning_j		-0,03			-0,18*	
$\text{CerMon}_i \text{Koning}_j$		0,30***	0,31***		0,38***	0,46***
Controlevariabelen	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Vaste effecten	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee	Ja
N	16.828	16.828	16.828	23.660	23.660	23.660
R ² / pseudo R ²	0,644	0,644	0,687	0,857	0,858	0,889

*/*** Significant op respectievelijk tien- en eenprocentniveau

DATA

Het zwaartekrachtmodel wordt geschat met data van 2012. Gegevens over internationale handel zijn verkregen van de Comtrade-database van de Verenigde Naties, de data over het bbp en bbp per capita komen van de IMF World Economic Outlook, en de bilaterale afstanden zijn van Mayer en Zignago (2011). In totaal waren er data beschikbaar voor 130 exporterende landen, en in totaal 182 mogelijke handelspartners voor elk exporterend land. De lijst van monarchieën komt van de CIA World Factbook, en omvat

onder meer koningshuizen, keizerrijken en sultanaten. Dit zijn in totaal 39 landen wereldwijd, waarvan voor 29 data beschikbaar waren, zodat de uiteindelijke groep van monarchieën 29 landen omvat. Tabel 1 toont de beschrijvende statistiek voor de dataset, waarbij opvalt dat monarchieën gemiddeld een hoger bbp en een hoger bbp per capita kennen, en gemiddeld meer exporteren. Qua openheid (exporten/bbp) verschillen de landengroepen niet significant.

RESULTATEN

Tabel 2 toont de resultaten van het zwaartekrachtmodel geschat met zowel OLS als de Poisson-schatter. De coëfficiënten van de variabelen in het zwaartekrachtmodel zijn zoals verwacht, zodat afstand een negatief effect heeft op handel, en bbp en bbp per capita een positief effect hebben. Opvallend is dat het klassieke zwaartekrachtmodel een positief effect vindt van koningshuizen, maar dat dit effect wegvalt als het interactie-effect met importerende koningshuizen wordt toegevoegd: het lijkt erop dat de additionele exporten geheel worden verklaard door extra exporten naar andere landen met koningshuizen. In de Poisson-schatting is er geen significant verschil tussen de exporten van landen met en zonder koningshuizen, hoewel het interactie-effect licht significant is. Deze resultaten blijven overeind wanneer de fixed effects voor importerende landen worden toegevoegd.

Tabel 3 presenteert de resultaten nogmaals, maar nu alleen voor de koningshuizen met een ceremoniële functie. Voor het overzicht zijn de coëfficiënten van de overige variabelen in het zwaartekrachtmodel niet opgenomen in de tabel. In het klassieke zwaartekrachtmodel geschat met OLS blijven de coëfficiënten ongeveer gelijk, zowel qua significantie als qua grootte van het effect. Het Poisson-model constateert nog steeds geen significant verschil tussen de exporten van landen met en zonder koningshuis, maar vindt wel een significant interactie-effect. Het lijkt er dus op dat de resultaten voor alle koningshuizen worden gedreven door koningshuizen met een ceremoniële functie, waarbij blijkt dat zij geen effect hebben op de exporten over het geheel genomen, maar wel een positief effect hebben op exporten naar andere landen met koningshuizen. Mogelijk duidt dit op een effect van economische diplomatie, waarbij langlopende relaties tussen koningshuizen zorgen voor betere markttoegang. Als additionele test is het zwaartekrachtmodel ook geschat voor ceremoniële presidenten, waarbij geen significant interactie-effect gevonden is.

CONCLUSIE

De aanwezigheid van een monarchie blijkt over het geheel genomen geen significant effect te hebben op de internationale handel. Wel wordt er een significant positief interactie-effect gevonden, wat betekent dat monarchieën meer exporteren naar andere landen met een monarch. Deze resultaten worden gedreven door ceremoniële monarchieën. De resultaten duiden daarmee op een mogelijk effect van de economische diplomatie van koninklijke families, vooral als er andere monarchieën bij betrokken zijn. Dit kan betekenen dat de aanwezigheid van een lid van het koninklijk huis bij handelsmissies meer gewenst is wanneer een land met een koninklijke familie bezocht wordt.

LITERATUUR

Afman, E.R. en M. Mourel (2010) Diplomatic relations and trade reorientation in transition countries. In: P.A.G. van Bergeijk en S. Brakman (red.), *The gravity model in international trade: advances and application*. Cambridge, VK: Cambridge University Press, 278–295.

Burger, M., F. van Oort en G.-J. Linders (2009) On the specification of the gravity model of trade: zeros, excess zeros and zero-inflated estimation, *Spatial Economic Analysis*, 4(2), 167–190.

Fuchs, A. en N.-H. Klanna (2013) Paying a visit: the Dalai Lama effect on international trade. *Journal of International Economics*, 91(1), 164–177.

Head, K. en J. Ries (2010) Do trade missions increase trade. *Canadian Journal of Economics*, 43(3), 754–775.

Mayer, T. en S. Zignago (2011) Notes on CEPII's distances measures. *CEPII werkdocument*, 2011(25).

Moons, S.J.V. en P.A.G. van Bergeijk (2011) De effectiviteit van economische diplomatie. *ESB*, 96(4616), 490–492.

Nitsch, V. (2007) State visits and international trade. *The World Economy*, 30(12), 1797–1816.

Rose, A.K. (2007) The foreign service and foreign trade: embassies as export promotion. *The World Economy*, 30(1), 22–38.

Santos Silva, J.M.C. en S. Tenreiro (2006) The log of gravity. *The Review of Economics and Statistics*, 88(4), 641–658.

Tweede Kamer (2014) Begroting Algemene Zaken en begroting van de Koning. *Kamerstukken*, 33940(10).

Urde, M., S.A. Greyser en J.M.T. Balmer (2007) Corporate brands with a heritage. *Journal of Brand Management*, 15(1), 4–19.

Yakop, M. en P.A.G. van Bergeijk (2011) Economic diplomacy, trade and developing countries. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 4(2), 253–267.